

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum

4 december 2024

Kenmerk

DGA-DAD / 95863273

nota

Kamerbrief stand van zaken antibioticabeleid 2024

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

Met de bijgevoegde Kamerbrief informeert u de Tweede Kamer over het antibioticumbeleid in de dierhouderij. Het antibioticabeleid heeft als doel om de selectie op antibioticaresistentie in de dierhouderij zoveel mogelijk te beperken. Antibioticaresistentie is een gezamenlijk probleem voor mens, dier en milieu. Vanwege het One Health aspect wordt deze brief mede namens de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport verstuurd.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de brief aan de Tweede Kamer te ondertekenen en deze te versturen. De brief is met de minister van VWS afgestemd en u tekent mede namens.

Kernpunten

- Met deze brief informeert u de Kamer over het rapport van de Autoriteit Diergeneesmiddelen (SDa); 'Het gebruik van antibiotica bij landbouwhuisdieren in 2023'¹. Dit rapport is in juni 2024 verschenen en de link naar dit rapport wordt in de brief gedeeld.
- Tevens informeert u de Kamer over de recent gepubliceerde MARAN-rapportage². In die jaarlijkse rapportage wordt over antibioticaresistentie in de veehouderij gepubliceerd. Uit de MARAN-rapportage blijkt dat de

¹ SDa rapportage Het gebruik van antibiotica bij landbouwhuisdieren in 2023
<https://www.autoriteitdiergeneesmiddelen.nl/nl/publicaties/sda-rapporten-antibioticumgebruik>

² Nethmap-Maran-rapportage 2024: <https://www.wur.nl/en/research-results/research-institutes/bioveterinary-research/show-bvr/maran-2024-decline-in-antibiotic-resistance-in-animals-is-levelling-off.htm>

resistentieniveaus in bacteriën die worden gemonitord bij voedselproducerende dieren afnemen of laag blijven. Dit past bij de reeds gerealiseerde afname in gebruik en sluit aan bij het doel van het antibioticabeleid.

- In monsters genomen voor de reguliere AMR monitoring door de NWWA aan de slachtlijn in respectievelijk juli en september, zijn bij vleeskuikens en één vleesvarken carbapenemase producerende *E. coli* (CPE) gevonden. Na onderzoek van de monsters door Wageningen Bioveterinary Research (WBVR) is in oktober melding gemaakt bij het ministerie van LNVN. CPE was tot deze melding nog niet eerder aangetoond in de Nederlandse dierhouderij.
- In beide gevallen gaat het om een commensale (normaal voorkomende) *E. coli* bacterie, die niet ziekmakend is voor mens of dier. Het is tot nu toe onbekend hoe deze CPE in de dieren terecht zijn gekomen en of ze nog aanwezig zijn in andere dieren op de bedrijven. Uit wetenschappelijke literatuur is bekend dat er vaak sprake is van een introductie van buiten de dieren, zoals via voer, water, mens ed.
- Antibiotica van het type carbapenem worden gezien als een van de laatste middelen om infecties bij de mens te behandelen die veroorzaakt worden door multiresistente bacteriën. Daarom is het van belang dat het voorkomen van deze CPE tot een minimum beperkt blijft. Vanwege dit belang, wordt samengewerkt met VWS via de zogenaamde zoönose structuur. Dit is een reeds bestaande structuur die werkt vanuit een One Health aanpak. Deze wordt ingevuld met expertise op het gebied van AMR uit zowel het humane als veterinaire veld. Momenteel wordt gewerkt aan de adviesaanvraag voor Deskundigen Beraad Zoönosen en een plan voor vervolgonderzoek.
- De opzet van deze brief is gelijk aan de opzet van voorgaande jaren. Het betreft een stand van zaken brief waarin de (veterinair) publiek-private samenwerking wordt toegelicht.
- Het gebruik van antibiotica stabiliseert in de meeste diersectoren na een jarenlange afname. De SDa noemt de ontwikkelingen overwegend positief.
- De komende jaren zal de focus blijven liggen op het verminderen van hoog antibioticumgebruik. Om dit te bereiken is de inzet op het verbeteren van de diergezondheid en het voorkomen van infecties belangrijk. De inzet op gezondheid van dieren vormt een belangrijk onderdeel van dierwaardige veehouderij en heeft daarom effect op het antibioticumgebruik van het veehouderijbedrijf.
- De inzet is beschreven in het Nederlands Actieplan voor het terugdringen van antimicrobiële resistentie (AMR) 2024-2030³.

Toelichting

- Voor de periode 2019-2024 zijn sectorspecifieke reductiedoelstellingen gesteld door de pluimvee-, varkens- en kalversector. Deze doelstellingen

³ Nederlands Actieplan voor het terugdringen van antimicrobiële resistentie 2024-2030; <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/04/30/nederlands-actieplan-voor-het-terugdringen-van-antimicrobiele-resistentie-2024-2030>

zijn gericht op het aantal hooggebruikende bedrijven. In alle drie de sectoren zijn de reductiedoelstellingen behaald. Alleen in de kalversector is er nog verdere inzet nodig op de doelstelling verlaging aantal hooggebruikende bedrijven voor de deelsectoren rosévees start en rosévees afmest om dit doel in 2024 te halen. Ook in de konijnensector zijn de reductiedoelstellingen die zijn vastgesteld in 2021, behaald in 2023. LVVN gaat in het najaar van 2024 met de sectoren in gesprek over nieuwe sectorspecifieke reductiedoelstellingen.

- In de vleeskuikensector valt op dat bedrijven met trager groeiende rassen een meer dan zeven keer lager gebruik hebben dan bedrijven met reguliere vleeskuikens. Dit laat zien dat systeemverandering een belangrijk effect kan hebben op de diergezondheid en daarmee het antibioticumgebruik in een sector.
- Gezien het toch al hoge gebruik in de kalversector en de lichte stijging van het gebruik in het afgelopen jaar, roepen we de kalversector op om zich in te zetten om de stijging in gebruik van de afgelopen jaren te keren en te kijken hoe de gezondheid van de kalveren te verbeteren en daarmee het gebruik te verlagen.
- Daar waar de fluorochinolonen als kritisch middel voor humaan gebruik al onder een verplichte gevoeligheidsbepaling vallen, geldt dit nog niet voor de 'overige chinolonen'. Dit jaar zullen we de afweging maken of er ook voor het gebruik van 'overige chinolonen' beleidsstappen nodig zijn.
- Sinds januari 2022 is de Europese Diergeneesmiddelenverordening (2019/6) van kracht. Hiermee worden lidstaten verplicht de levering van gegevens over het gebruik en de verkoop van antibiotica met het Europees Geneesmiddelenbureau stapsgewijs uit te breiden naar bijna alle gehouden diersoorten. Voor de implementatie hiervan in Nederland is LVVN in samenwerking met SDA en agentschap College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (aCBG) gestart met het project IMPROVE.